

de ville finde, at vore Bestræbelser i det hele taget ere gaaede ud paa baade at hæve Arbejdernes Selvfølelse og at skabe selvstændige Hjem for dem saavel i Bjerne som paa Landet. Der var en Tid, da Arbejderne stode saaledes, at de ingen Selvfølelse havde. Den enkelte Arbejder stod magtesløs over for Arbejdsgiveren, og de vare nødt til at bøje og søje sig efter, hvad der blev budt dem. Den Tid er nu for en væsentlig Del forbi, i alt Fald i Bjerne, thi der staa Arbejderne nu selvstændige ved Hjælp af deres Organisationer, som de frivillig gaa ind i, og hvor Flertallet raader, saa at de altsaa sthres efter demokratiske Principper. Der staa de med en Støtte for deres Selvstændighedsfølelse, og jeg vilde ønske, at andre Samsundsklasser havde noget lignende at se hen til. Se pi ud paa Landet, hvad skulde saa bevæge os til at være bange for de selvstændige Hjem der? Vi have jo set, hvorledes det er gaaet her i Bjerne, at vor Støtte, vore Kernetropper — for at bruge det Udtryk — ere de Arbejdere, som høre, saa at sige, til Arbejdernes Middelfstand og have et selvstændigt Hjem, og der er ingen Grund for os til at tro, at noget lignende ikke skulde finde Sted ude paa Landet. Det blev saagt af min ærede Sidemand (S. Jensen, Aalborg Amts 3dje Valgfreds), at ude paa Landet er det væsentlig endnu kun Indfødterne, som ere Socialdemokrater. Det ærede Medlem kender ikke ret meget til vort Parti. Det kan være, at han ser Forholdene saaledes oppe i Nærheden af hans Egn. Jeg kender ogsaa noget til det, og jeg kan vise ham Egne, hvor man, naar man ser de socialdemokratiske Foreningers Medlemmer efter, vil finde, at det ogsaa der er de selvstændige Hjem, som udgøre Kernetropperne. Og det maa jo absolut være saaledes. For det er jo netop de selvstændige Arbejdere, som tør begynde at grunde en Organisation og tør begynde at føre den frem. Det gør mig ondt at maatte sige det, men med Hensyn til de u selvstændige, afhængige Arbejdere have Gaardmændene mange Steder omkring i Landet vist, at dem kunde de nok saa Bugt med, dem kunde de saa ud af Sognet, dem kunde de kneble Munden paa. Det er blevet saagt af mange forskellige Talere, at det er Agitation fra vor Side, naar vi stille os som Modstandere af dette Forslag. Det blev f. Eks. saagt af det ærede Medlem for Randers Amts 3dje Valgfreds (Staarup), at det var mærkeligt, at hver Gang, der kom et Forslag frem, der ligesom dette Forslag, der ligger her paa Bordet, sigtede til at mildne Bitterheden ude omkring i Landet, ere vi Modstandere deraf. Jeg tror, at de

Herrer se fuldstændig skævt paa dette Forhold. Hvis vore Tanker vare disse, at vi vilde øge og opretholde Bitterheden derude, at vi ville prædike Hadet til Medlemmer af de andre Samsundsklasser, vilde det netop være en absolut gal Vej at gaa her. Hvis det Forslag, som ligger for, skulde anvendes med den taktiske Beregning bagved, at vi skulde bruge det i vor Agitations Tjeneste, vil jeg sige de Herrer, at der er en anden Taktik at bruge imod det, end den at sige sin Mening saa lige ud, som jeg har saagt den her. Der er den Taktik at lade det alide saa lempelig igennem med nogle saa Modbemærkninger fra vor Side, lade det blive til Lov og komme ud paa Landet. Saa garanterer jeg for, at der ikke skal være nogen bedre Agitation for Socialismen end dette Forslag, som de Herrer have stillet op, thi naar det Forslag kom ud i Livet og blev til Virkelighed, skulde det vise sig at være den bedste Talsmand for, hvor daarlige Samsundsfjorholdene ere, og hvor ilde de øverste Samsundsklasser se paa dem. Det er klart, at naar et saadant Forslag som dette kom ud til Landarbejderne, og de saa opdagede, at det ærede Medlem her ved min Side har Ret, naar han saagde, at det ikke vil forandre noget som helst ved Forholdene, og at han har Ret, naar han saagde, at det er Arbejdsgiverne, som have paatrukt det sit Præg — naar det altsaa kom ud med disse to Stempler paa sig og Landarbejderne rigtig fik Lejlighed til at se paa det og en eller anden maaste gif i Gynge efter dette Forslag og saa maatte forlade Huset og lade sine Sparestillinger i Stikken —, saa vilde det sprede en Bitterhed ude omkring, som vor Agitation ikke tilsigter. Vi tilsigte i det hele taget slet ikke at sætte Bitterhed mellem de forskellige Samsundsklasser. Dette er ikke vor Opgave, men det er vor Opgave at paapege hele det System, som vort Samfund er ordnet efter, at vege paa og vise det strøbelige, det daarlige her i vort Samfund og vege hen paa, hvor vi tro, at det findes noget bedre. Men det vilde ganske vist være et godt Agitationsnummer for vort Parti, hvis jeg kom ud paa Landet med dette Lovforslag, og det var vedtaget med de tre Ting, jeg nylig nævnte, og det tilmed kom ud med den ærede Ministers Motivering, at Arbejderne ikke skulde have noget til Givende, for at deres Selvfølelse ikke skulde tage Slæde, og Landarbejderne saa spurgte sig selv: Hvorfor maa vi ikke saa noget? Alle de øvrige Samsundsklasser, om det saa er de store Hartkornsejere, ere jo ikke bange for ad direkte Vej at tilegne sig en stor Del af Statsklassens Øverstud, hvorfor maa vi da